II

(Πράξεις εγκριθείσες δυνάμει των συνθηκών ΕΚ/Ευρατόμ των οποίων η δημοσίευση δεν είναι υποχρεωτική)

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

ΕΠΙΤΡΟΠΗ

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

της 29ης Οκτωβρίου 2007

σχετικά με την εξαίρεση της παραγωγής και πώλησης ηλεκτρικής ενέργειας στη Σουηδία από την εφαρμογή της οδηγίας 2004/17/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου περί συντονισμού των διαδικασιών σύναψης συμβάσεων στους τομείς του ύδατος, της ενέργειας, των μεταφορών και των ταχυδρομικών υπηρεσιών

[κοινοποιηθείσα υπό τον αριθμό Ε(2007) 5197]

(Το κείμενο στη σουηδική γλώσσα είναι το μόνο αυθεντικό)

(Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ)

(2007/706/ΕΚ)

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ,

Έχοντας υπόψη:

τη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας,

την οδηγία 2004/17/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 31ης Μαρτίου 2004, περί συντονισμού των διαδικασιών σύναψης συμβάσεων στους τομείς του ύδατος, της ενέργειας, των μεταφορών και των ταχυδρομικών υπηρεσιών [1], και ιδίως το άρθρο 30 παράγραφοι 4 και 6,

το αίτημα που υπέβαλε το Βασίλειο της Σουηδίας με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο στις 29 Ιουνίου 2007,

Κατόπιν διαβούλευσης με τη γνωμοδοτική επιτροπή για τις δημόσιες συμβάσεις,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

I. **Πραγματικά περιστατικά**

(1) Στις 29 Ιουνίου 2007, η Σουηδία διαβίβασε στην Επιτροπή, με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο, αίτημα στο πλαίσιο του άρθρου 30 παράγραφος 4 της οδηγίας 2004/17/ΕΚ. Η Επιτροπή ζήτησε συμπληρωματικές πληροφορίες με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο, στις 20 Ιουλίου 2007, οι οποίες, κατόπιν παράτασης της αρχικής προθεσμίας, διαβιβάστηκαν από τις σουηδικές αρχές με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο στις 17 Αυγούστου 2007.

(2) Το αίτημα που υπέβαλε το Βασίλειο της Σουηδίας αφορά την παραγωγή και τη (χονδρική και λιανική) πώληση ηλεκτρικής ενέργειας.

(3) Το αίτημα συνοδεύεται από τα συμπεράσματα της ανεξάρτητης εθνικής αρχής Konkurrensverket (Σουηδική Αρχή Ανταγωνισμού), ότι πληρούνται οι όροι εφαρμογής του άρθρου 30 παράγραφος 1 της οδηγίας 2004/17/ΕΚ.

II. **Νομικό πλαίσιο**

(4) Το άρθρο 30 της οδηγίας 2004/17/ΕΚ προβλέπει ότι οι συμβάσεις που προορίζονται να επιτρέψουν την άσκηση δραστηριότητας για την οποία ισχύει η παρούσα οδηγία δεν υπόκεινται στην οδηγία εάν η δραστηριότητα, στο κράτος μέλος όπου ασκείται, είναι απευθείας εκτεθειμένη στον ανταγωνισμό σε αγορές στις οποίες η πρόσβαση δεν είναι περιορισμένη. Η άμεση έκθεση στον ανταγωνισμό εκτιμάται με βάση αντικειμενικά κριτήρια, λαμβανομένων υπόψη των συγκεκριμένων χαρακτηριστικών του ίδιου τομέα. Η πρόσβαση θεωρείται ότι δεν είναι περιορισμένη εάν το κράτος μέλος έχει ακολουθήσει και εφαρμόσει τη σχετική κοινοτική νομοθεσία ως προς το άνοιγμα δεδομένου τομέα ή μέρους του. Η νομοθεσία αυτή παρατίθεται στο παράρτημα XI της

[1] ΕΕ L 134 της 30.4.2004, σ. 1. Οδηγία όπως τροποποιήθηκε τελευταία με την οδηγία 2006/97/ΕΚ του Συμβουλίου (ΕΕ L 363 της 20.12.2006, σ. 107).

οδηγίας 2004/17/ΕΚ, το οποίο, για τον τομέα του ηλεκτρισμού, παραπέμπει στην οδηγία 96/92/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 19ης Δεκεμβρίου 1996, σχετικά με τους κοινούς κανόνες για την εσωτερική αγορά ηλεκτρικής ενέργειας [1]. Η οδηγία 96/92/ΕΚ αντικαταστάθηκε από την οδηγία 2003/54/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Ιουνίου 2003, σχετικά με τους κοινούς κανόνες για την εσωτερική αγορά ηλεκτρικής ενέργειας και την κατάργηση της οδηγίας 96/92/ΕΚ [2], η οποία απαιτεί ακόμη μεγαλύτερο βαθμό απελευθέρωσης της αγοράς.

(5) Η Σουηδία έχει ενσωματώσει και εφαρμόσει όχι μόνον την οδηγία 96/92/ΕΚ, αλλά και την οδηγία 2003/54/ΕΚ, επιλέγοντας τον πλήρη διαχωρισμό της κυριότητας των δικτύων μεταφοράς και το νομικό και λειτουργικό διαχωρισμό των δικτύων διανομής, εξαιρουμένων των πολύ μικρών επιχειρήσεων, οι οποίες εξαιρούνται από τις απαιτήσεις λειτουργικού διαχωρισμού. Συνεπώς, σύμφωνα με το άρθρο 30 παράγραφος 3 πρώτο εδάφιο, η πρόσβαση στην αγορά πρέπει να θεωρηθεί ότι δεν περιορίζεται.

(6) Η άμεση έκθεση στον ανταγωνισμό πρέπει να αξιολογείται βάσει διαφόρων δεικτών, κανένας από τους οποίους δεν είναι εξ ορισμού καθοριστικός. Σχετικά με τις αγορές τις οποίες αφορά η παρούσα απόφαση, το μερίδιο της αγοράς των κυριότερων παραγόντων σε μια δεδομένη αγορά αποτελεί ένα κριτήριο που πρέπει να λαμβάνεται υπόψη. Ένα άλλο κριτήριο είναι ο βαθμός συγκέντρωσης σε αυτές τις αγορές. Δεδομένων των χαρακτηριστικών των εν λόγω αγορών, πρέπει επίσης να λαμβάνονται υπόψη και άλλα κριτήρια, όπως ο βαθμός ρευστότητας, η λειτουργία της αγοράς εξισορρόπησης, ο ανταγωνισμός στις τιμές και ο βαθμός στον οποίο οι πελάτες αλλάζουν προμηθευτή.

(7) Η παρούσα απόφαση ισχύει με την επιφύλαξη της εφαρμογής των κανόνων περί ανταγωνισμού.

III. **Εκτίμηση**

(8) Το αίτημα που υπέβαλε η Σουηδία αφορά την παραγωγή, καθώς και τη (χονδρική και λιανική) πώληση ηλεκτρικής ενέργειας.

(9) Η αγορά χονδρικής πώλησης ηλεκτρικής ενέργειας στη Σουηδία είναι κατά μεγάλο βαθμό ενσωματωμένη στη σκανδιναβική αγορά ενέργειας, η οποία αποτελείται από τη Δανία, τη Νορβηγία, τη Σουηδία και τη Φινλανδία. Αποτελείται από μια αγορά διμερούς εμπορίου μεταξύ των παραγωγών, από τη μία, και των προμηθευτών και των βιομηχανικών επιχειρήσεων, από την άλλη, και από ένα εθελούσιο σκανδιναβικό χρηματιστήριο ενέργειας, το «Nordpool», το οποίο διαθέτει αγορά άμεσης παράδοσης και προθεσμιακή αγορά. Αυτό, όπως και ο σχεδιασμός του «Nordpool» [3] ως ολοκληρωμένης αγοράς, δείχνει ότι υπάρχει φανερή εξέλιξη προς μια σκανδιναβική περιφερειακή αγορά χονδρικής πώλησης. Ωστόσο, υπάρχουν φορές που, λόγω συμφορήσεων στη μεταφορά, η σκανδιναβική περιοχή χωρίζεται σε έξι χωριστές γεωγραφικές περιοχές με διαφορετικές τιμές, μία από τις οποίες είναι η Σουηδία. Η Σουηδία έχει πέντε κύριες συνδέσεις μεταξύ των δικτύων της και των δικτύων άλλων μερών του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου (Δυτική Δανία — Σουηδία, Ανατολική Δανία — Σουηδία, Σουηδία — Νότια Νορβηγία, Σουηδία — Βόρεια Νορβηγία και Σουηδία — Φινλανδία). Το 2005, στη σύνδεση με τη μεγαλύτερη συμφόρηση από αυτές τις πέντε συνδέσεις σημειώθηκε συμφόρηση κατά το 52 % του χρόνου και στη σύνδεση με τη μικρότερη συμφόρηση κατά το 8 % του χρόνου [4]. Ωστόσο, σπανίως παρατηρήθηκε αυτό το φαινόμενο ταυτοχρόνως και στις πέντε συνδέσεις. Επομένως, κατά τις σουηδικές αρχές, η Σουηδία ήταν απολύτως χωριστή περιοχή τιμών, δηλαδή δεν είχε καμία σύνδεση με οποιαδήποτε άλλη περιοχή τιμών, κατά το 0,5 % του χρόνου, το 2005. Επιπλέον, η εξέταση του πλήθους των συνδεδεμένων περιοχών με τη Σουηδία από το 2001 δείχνει ότι η Σουηδία ήταν συνδεδεμένη με τουλάχιστον 4 από τις τότε 6 άλλες περιοχές τιμών —η Νορβηγία χωριζόταν τότε σε τρεις περιοχές, αντί για τις σημερινές δύο— κατά το 82,4 % του χρόνου [5]. Συνεπώς, και ακολουθώντας την προηγούμενη πρακτική της Επιτροπής, το ζήτημα του κατά πόσον η αγορά είναι εθνική ή περιφερειακή θα αφεθεί ανοικτό, καθώς το αποτέλεσμα της ανάλυσης παραμένει το ίδιο, είτε βασίζεται σε στενό, είτε σε ευρύτερο ορισμό [6].

(10) Για τους ίδιους βασικά λόγους, υπάρχει επίσης σαφής εξέλιξη προς μια σκανδιναβική περιφερειακή αγορά και στην περίπτωση της ηλεκτροπαραγωγής, παρόλο που οι συμφορήσεις στη μεταφορά και οι περιορισμοί του δυναμικού —της τάξεως του 24 % του εγκατεστημένου δυναμικού παραγωγής στη Σουηδία— των συνδέσεων μεταξύ των σουηδικών δικτύων και των δικτύων άλλων περιοχών του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου μπορεί να επιφέρουν προσωρινό περιορισμό της αγοράς στην επικράτεια της Σουηδίας. Και σε αυτή την περίπτωση επίσης, το ζήτημα του κατά πόσον η αγορά είναι εθνική ή περιφερειακή θα αφεθεί ανοικτό, καθώς το αποτέλεσμα της ανάλυσης παραμένει το ίδιο, είτε βασίζεται σε στενό, είτε σε ευρύτερο ορισμό.

[1] ΕΕ L 27 της 30.1.1997, σ. 20.
[2] ΕΕ L 176 της 15.7.2003, σ. 37.
[3] Πρβλ. σ. 334, παράγραφος Α.2 5) του εγγράφου COM(2006) 851 τελικό της 10.1.2007: Ανακοίνωση της Επιτροπής: Έρευνα δυνάμει του άρθρου 17 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1/2003 στον ευρωπαϊκό κλάδο του αερίου και της ηλεκτρικής ενέργειας, στο εξής «Τελική έκθεση».
[4] Πρβλ. Τελική έκθεση, σ. 333, παράγραφος Α.1, πίνακας c.
[5] Σημείο 28 της υπόθεσης COMP/M.3867 Vattenfall/Elsam and E2 Assets της 22.12.2005.
[6] Πρβλ. την προαναφερθείσα υπόθεση COMP/M.3867, σημεία 22-33, και την απόφαση 2006/422/ΕΚ της Επιτροπής, της 19ης Ιουνίου 2006, σχετικά με την εφαρμογή του άρθρου 30 παράγραφος 1 της οδηγίας 2004/17/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου περί συντονισμού των διαδικασιών σύναψης συμβάσεων στους τομείς του ύδατος, της ενέργειας, των μεταφορών και των ταχυδρομικών υπηρεσιών, στην παραγωγή και πώληση ηλεκτρικής ενέργειας στη Φινλανδία, εξαιρουμένων των νήσων Åland, ΕΕ L 168 της 21.6.2006, σ. 33. Βλέπε επίσης επ' αυτού την Τελική έκθεση, σ. 334, παράγραφος Α.2.5.

(11) Όπως επιβεβαίωσαν οι σουηδικές αρχές, η περιοχή της λιανικής αγοράς αντιστοιχεί στην επικράτεια της Σουηδίας, λόγω, μεταξύ άλλων, διαφορών στη φορολογία και των κανόνων για την ευθύνη εξισορρόπησης μεταξύ σκανδιναβικών χωρών. Εξάλλου, η Konkurrensverket δηλώνει ρητά ότι η λιανική αγορά «είναι εθνική, κυρίως επειδή διάφορα τεχνικά και ρυθμιστικά εμπόδια δεν επιτρέπουν στον τελικό χρήστη να αγοράσει ηλεκτρική ενέργεια από χρηματιστές ενέργειας σε άλλες χώρες».

(12) Η ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο: Έκθεση σχετικά με τη συντελεσθείσα πρόοδο στη δημιουργία της εσωτερικής αγοράς αερίου και ηλεκτρισμού ([1]), στο εξής «Έκθεση 2005», αναφέρει ότι «πολλές εθνικές αγορές παρουσιάζουν υψηλό βαθμό συγκέντρωσης του κλάδου, που εμποδίζει την ανάπτυξη ενεργού ανταγωνισμού» ([2]). Συνεπώς, θεωρείται ότι, όσον αφορά την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας, «το συνολικό μερίδιο αγοράς των τριών μεγαλύτερων παραγωγών αποτελεί δείκτη του βαθμού ανταγωνισμού στις εθνικές αγορές» ([3]). Σύμφωνα με το «Τεχνικό παράρτημα» ([4]), το συνολικό μερίδιο των τριών μεγαλύτερων παραγωγών στη συνολική παραγωγή της σκανδιναβικής αγοράς ανέρχεται σε 40 % ([5]), ποσοστό που είναι ικανοποιητικά χαμηλό. Σε σχέση με τη σουηδική επικράτεια, το συνολικό μερίδιο των τριών μεγαλύτερων παραγωγών στην αγορά είναι, φυσικά, υψηλότερο και έφθανε, το 2004, στο 86,7 % ([6]) Εντούτοις, οι περίοδοι κατά τις οποίες η σουηδική αγορά είναι απομονωμένη περιορίζονταν, το 2005, στο 0,5 % του χρόνου ([7]). Επομένως, κατά σημαντικά χρονικά διαστήματα του έτους, υπάρχει ανταγωνιστική πίεση στη σουηδική αγορά, που προξενείται από τη δυνατότητα εισαγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από παραγωγούς εκτός της σουηδικής επικράτειας, αφού μάλιστα μεταξύ των σκανδιναβικών χωρών δεν καταβάλλεται τέλος μεταφοράς. Καθώς συνήθως δεν σημειώνονται συμφορήσεις στις συνδέσεις μεταξύ Σουηδίας και άλλων περιοχών τιμών, είναι βέβαιο ότι οι επενδύσεις στον τομέα της ηλεκτρικής ενέργειας στο εσωτερικό της σουηδικής επικράτειας δεν μπορούν να πραγματοποιούνται χωρίς να λαμβάνονται υπόψη οι λοιποί παραγωγοί στη σκανδιναβική αγορά. Αυτοί οι παράγοντες πρέπει, επομένως, να θεωρούνται ως δείκτης άμεσης έκθεσης της αγοράς παραγωγής στον ανταγωνισμό, είτε λαμβάνεται υπόψη η εθνική σουηδική αγορά, είτε η νεοεμφανιζόμενη περιφερειακή αγορά.

(13) Ο βαθμός συγκέντρωσης αποτελεί επίσης καλό δείκτη του ανταγωνισμού στην αγορά χονδρικής πώλησης ηλεκτρικής ενέργειας, όπως και ο βαθμός ρευστότητας. Στο περιφερειακό επίπεδο, το 42,82 % της ενεργειακής κατανάλωσης στις σκανδιναβικές χώρες πωλήθηκε μέσω της Nord Pool Spot AS —του εθελούσιου σκανδιναβικού χρηματιστηρίου ενέργειας, που περιγράφεται στην αιτιολογική σκέψη 9— κατά την περίοδο 2004-2005 ([8]). Σύμφωνα με την Τελική έκθεση, σε αυτόν τον τύπο χρηματιστηρίου, «η συγκέντρωση της ηλεκτροπαραγωγής […] μεταφράζεται άμεσα σε μάλλον σταθερή *ισοδύναμη* ([9]) συγκέντρωση των ενεργειακών συναλλαγών» ([10]). Για τους τρεις μεγαλύτερους παραγωγούς στη σκανδιναβική περιοχή, ανέρχεται σε 40 % ([11]), το οποίο, αναφορικά προς την περιφερειακή αγορά, κρίνεται ικανοποιητικό επίπεδο. Σε σχέση με τη σουηδική αγορά και μόνον, το συνολικό μερίδιο αγοράς των τριών μεγαλύτερων παραγόντων στη χονδρική αγορά είναι, φυσικά, υψηλότερο και έφθανε, το 2006, στο 86 % ([12]) Πρέπει, εντούτοις, να τονιστεί ότι υπάρχει ανταγωνισμός μεταξύ των τριών μεγάλων και διαφόρων μικρότερων παραγόντων στη χονδρική αγορά της Σουηδίας. Επιπλέον, όσον αφορά τη σύνδεση με τη σκανδιναβική περιοχή, πρέπει να σημειωθεί πάλι ότι τα προαναφερόμενα προβλήματα συμφόρησης δεν είναι συνεχή, αλλά μόνον προσωρινά. Υπάρχει επομένως, επιπροσθέτως προς τον εσωτερικό ανταγωνισμό, συχνή εξωτερική ανταγωνιστική πίεση στη σουηδική αγορά, που προξενείται από τη δυνατότητα προμήθειας ηλεκτρικής ενέργειας από παραγωγούς εκτός της σουηδικής επικράτειας. Πόσω μάλλον αφού η Σουηδία είναι ο τρίτος μεγαλύτερος καθαρός εισαγωγέας ηλεκτρικής ενέργειας στην ΕΕ, από την άποψη του ποσοστού της εσωτερικής της κατανάλωσης ([13]), και αφού μεταξύ των σκανδιναβικών χωρών δεν καταβάλλεται τέλος μεταφοράς. Πρέπει, ακόμη, να σημειωθεί ότι οι όροι του ανταγωνισμού στο εμπόριο χονδρικής πώλησης ηλεκτρικής ενέργειας επηρεάζονται επίσης σε μεγάλο βαθμό από το χρηματοοικονομικό εμπόριο ηλεκτρικής ενέργειας στη εν λόγω περιοχή αγοράς, το οποίο, ως προς τον όγκο συναλλαγών μέσω του Nord Pool, αποτελούσε σχεδόν το διπλάσιο του ποσού που καταναλώθηκε στις σκανδιναβικές χώρες το 2005 ([14]) [και, εάν συμπεριληφθούν και άλλες συναλλαγές που έχουν προσδιοριστεί, όπως οι συναλλαγές ελεύθερης αγοράς ή άμεσης πώλησης, το υπερπενταπλάσιο του ποσού του 2005 ([15])], Στο τεχνικό παράρτημα, αυτός ο βαθμός ρευστότητας θεωρήθηκε ικανοποιητικός, είναι δηλαδή κατάλληλος να αποτελεί δείκτη της εύρυθμης λειτουργίας και της ανταγωνιστικότητας της αγοράς ([16]). Δεδομένης της στενής σύνδεσης μεταξύ της σουηδικής χονδρικής αγοράς και της σκανδιναβικής αγοράς, αυτός ο βαθμός ρευστότητας πρέπει επίσης να θεωρηθεί ότι ασκεί ανταγωνιστική πίεση στη σουηδική αγορά. Η Τελική έκθεση επίσης κατατάσσει το Nord Pool μεταξύ των «πλέον ρευστών και αποτελεσματικών αγορών ηλεκτρικής ενέργειας ([17])». Αυτοί οι παράγοντες πρέπει, επομένως, να θεωρούνται ως δείκτης άμεσης έκθεσης της αγοράς χονδρικής πώλησης στον ανταγωνισμό, είτε λαμβάνεται υπόψη η εθνική σουηδική αγορά, είτε η νεοεμφανιζόμενη περιφερειακή αγορά.

(14) Λαμβάνοντας υπόψη το μέγεθος της χώρας, ο αριθμός οικονομικών παραγόντων στην αγορά λιανικής πώλησης είναι

([1]) COM(2005) 568 τελικό της 15.11.2005.
([2]) Έκθεση 2005, σ. 2.
([3]) Πρβλ. Έκθεση 2005, σ. 7.
([4]) Έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής, Τεχνικό παράρτημα στην Έκθεση 2005, SEC(2005) 1448.
([5]) Τεχνικό παράρτημα, σ. 44, πίνακας 4.1.
([6]) Σύμφωνα με την Τελική έκθεση, παράρτημα C, σ. 338.
([7]) Πρβλ. αιτιολογική σκέψη 9.
([8]) Τελική έκθεση, σ. 126, παράγραφος 380, πίνακας 16.
([9]) Η έμφαση προστέθηκε για να γίνει πιο ευανάγνωστο το κείμενο.
([10]) Πρβλ. σ. 141, παράγραφος 424.
([11]) Τεχνικό παράρτημα, σ. 44, πίνακας 4.1.
([12]) Σύμφωνα με τις πληροφορίες που διαβίβασαν οι σουηδικές αρχές.
([13]) Τελική έκθεση, σ. 112, παράγραφος 319.
([14]) Τελική έκθεση, σ. 127, παράγραφος 383, πίνακας 17.
([15]) Βλέπε Τελική έκθεση, σ. 127, παράγραφος 383, πίνακας 17.
([16]) Βλ. σ. 44-45.
([17]) Βλ. σ. 193, παράγραφος 581.

αρκετά μεγάλος ([1]) (περίπου 130, σύμφωνα με τις σουηδικές αρχές, σημαντικός αριθμός από τους οποίους προσφέρουν τις υπηρεσίες τους σε εθνική βάση), ενώ μεγάλος είναι και ο αριθμός των επιχειρήσεων με μερίδιο της αγοράς πάνω από 5 %. Κατά το τέλος του 2004, το συνολικό μερίδιο των τριών μεγαλύτερων επιχειρήσεων από την άποψη της προμήθειας σε όλες τις κατηγορίες χρηστών (μεγάλους βιομηχανικούς χρήστες, μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις, καθώς και πολύ μικρούς εμπορικούς πελάτες και νοικοκυριά) βρίσκεται στο ικανοποιητικά χαμηλό επίπεδο του 50 % ([2]). Σύμφωνα με τις πληροφορίες που διαβίβασαν οι σουηδικές αρχές, το συνολικό μερίδιο των τριών μεγαλύτερων εταιρειών στη σουηδική λιανική αγορά ανερχόταν, το 2006, σε 43 % από την άποψη του πλήθους πελατών. Έτσι οι παράγοντες αυτοί πρέπει να εκληφθούν ως δείκτης άμεσης έκθεσης στον ανταγωνισμό.

(15) Περαιτέρω, η λειτουργία των εξισορροπητικών αγορών θα πρέπει επίσης να θεωρηθεί ως δείκτης, όχι μόνον όσον αφορά την παραγωγή, αλλά και τις αγορές χονδρικής και λιανικής. Πράγματι, «κάθε επιχείρηση στην αγορά αυτή που δεν μπορεί εύκολα να προσαρμόσει το χαρτοφυλάκιο παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας στα χαρακτηριστικά των πελατών του διατρέχει τον κίνδυνο να υποστεί τις συνέπειες της διαφοράς μεταξύ της τιμής στην οποία ο διαχειριστής του συστήματος μεταφοράς θα πωλεί την ενέργεια εξισορρόπησης των αποκλίσεων και της τιμής στην οποία επαναγοράζει την πλεονάζουσα παραγωγή. Οι τιμές αυτές μπορούν να επιβληθούν απευθείας από τη ρυθμιστική αρχή στο διαχειριστή του συστήματος μεταφοράς ή μπορεί να χρησιμοποιηθεί ένας μηχανισμός βασιζόμενος στην αγορά, στον οποίο η τιμή καθορίζεται από τις προσφορές των άλλων παραγωγών που, με τον τρόπο αυτό, θέλουν να αυξήσουν ή να μειώσουν την παραγωγή τους […]. Οι μικρές επιχειρήσεις αντιμετωπίζουν ένα βασικό πρόβλημα σε περίπτωση που υπάρχει σοβαρή απόκλιση μεταξύ της τιμής αγοράς από το διαχειριστή του συστήματος μεταφοράς και της τιμής πώλησης. Αυτό συμβαίνει σε ορισμένα κράτη μέλη και είναι ενδεχόμενο να αποβεί καταστρεπτικό για την ανάπτυξη ανταγωνισμού. Η μεγάλη διαφορά είναι δυνατό να είναι ενδεικτική ανεπαρκούς επιπέδου ανταγωνισμού στην αγορά εξισορρόπησης, όπου ενδεχομένως δεσπόζουν ένας ή δύο μεγάλοι παραγωγοί. Τα προβλήματα αυτά επιδεινώνονται ακόμα περισσότερο, όταν οι χρήστες του δικτύου δεν μπορούν να προσαρμόσουν τη θέση τους σχεδόν αμέσως.» ([3]). Υπάρχει μια σχεδόν πλήρως ενσωματωμένη αγορά εξισορρόπησης στη Σκανδιναβία για την προμήθεια ενέργειας εξισορρόπησης και τα κύρια χαρακτηριστικά της (τιμολόγηση βάσει της αγοράς, ωριαία προθεσμία παραλαβής των προσφορών –δηλαδή η δυνατότητα των χρηστών του δικτύου να προσαρμόζουν τη θέση τους κάθε ώρα– και μικρή απόκλιση μεταξύ της τιμής αγοράς από τον διαχειριστή του συστήματος μεταφοράς και της τιμής πώλησης) είναι τέτοια που θα πρέπει να θεωρηθούν ως δείκτης άμεσης έκθεσης στον ανταγωνισμό.

(16) Δεδομένων των χαρακτηριστικών του εν λόγω προϊόντος (εν προκειμένω ηλεκτρική ενέργεια) και της σπανιότητας ή έλλειψης κατάλληλων υποκατάστατων προϊόντων ή υπηρεσιών, ο ανταγωνισμός ως προς τις τιμές και η διαμόρφωση των τιμών αποκτούν μεγαλύτερη σημασία κατά την αξιολόγηση της κατάστασης του ανταγωνισμού στις αγορές ηλεκτρικής ενέργειας. Το πλήθος πελατών που αλλάζουν προμηθευτή αποτελεί δείκτη γνήσιου ανταγωνισμού τιμών και, με τον τρόπο αυτό, εμμέσως «φυσικό δείκτη της αποτελεσματικότητας του ανταγωνισμού. Εάν είναι ολιγάριθμοι οι πελάτες που αλλάζουν προμηθευτή, πιθανότατα υπάρχει πρόβλημα με τη λειτουργία της αγοράς, έστω και αν τα οφέλη από τη δυνατότητα αναδιαπραγμάτευσης με τον παραδοσιακό κατεστημένο προμηθευτή δεν πρέπει να αγνοηθεί.» ([4]). Επιπλέον, «η ύπαρξη ρυθμιζόμενων τιμών τελικού χρήστη αποτελεί σαφώς βασικό καθοριστικό παράγοντα της συμπεριφοράς των πελατών […]. Αν και η διατήρηση των ελέγχων ενδέχεται να δικαιολογείται σε περίοδο μετάβασης, οι έλεγχοι αυτοί θα προκαλούν όλο και σε μεγαλύτερο βαθμό στρεβλώσεις, καθώς προσεγγίζει η ανάγκη επενδύσεων.» ([5]).

(17) Ένα πρόσφατο έγγραφο των υπηρεσιών της Επιτροπής ([6]) αναφέρει ότι «Οι πελάτες που αλλάζουν προμηθευτή είναι πολύ κοινό φαινόμενο στη σουηδική αγορά λιανικής πώλησης. Συνολικά, 54 % των πελατών ηλεκτρικής ενέργειας έχουν είτε αναδιαπραγματευθεί τις συμβάσεις τους, είτε αλλάξει προμηθευτή, από τότε που έγινε η μεταρρύθμιση της αγοράς, το 1996. Εν γένει, ο ανταγωνισμός ως προς τους τελικούς πελάτες θεωρείται ότι λειτουργεί.» ([7]). Εξάλλου, δεν υφίσταται έλεγχος των τιμών για τον τελικό χρήστη ([8]) στη Σουηδία, δηλαδή οι τιμές διαμορφώνονται από τους ίδιους τους οικονομικούς παράγοντες, χωρίς να απαιτείται έγκριση από οποιαδήποτε αρχή πριν από την εφαρμογή τους. Η κατάσταση στη Σουηδία μπορεί, επομένως, να θεωρηθεί ικανοποιητική όσον αφορά τη δυνατότητα αλλαγής προμηθευτή και τον έλεγχο των τιμών για τον τελικό χρήστη και θα πρέπει να θεωρηθεί ως δείκτης άμεσης έκθεσης στον ανταγωνισμό.

([1]) Συγκριτικά, στο Ηνωμένο Βασίλειο, υπάρχουν έξι κύριοι προμηθευτές που δραστηριοποιούνται στην οικιακή αγορά, ενώ επιπλέον εταιρείες δραστηριοποιούνται στον τομέα των μεγάλων χρηστών (πρβλ. απόφαση της Επιτροπής, της 26ης Φεβρουαρίου 2007, η οποία ορίζει ότι το άρθρο 30 παράγραφος 1 της οδηγίας 2004/17/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου περί συντονισμού των διαδικασιών σύναψης συμβάσεων στους τομείς του ύδατος, της ενέργειας, των μεταφορών και των ταχυδρομικών υπηρεσιών ισχύει για τον εφοδιασμό με ηλεκτρική ενέργεια και φυσικό αέριο στην Αγγλία, τη Σκωτία και την Ουαλία, ΕΕ L 62 της 1.3.2007, σ. 23), ο δε αριθμός οικονομικών παραγόντων στην αγορά λιανικής πώλησης στη Φινλανδία ανέρχεται σε περισσότερους από 60 (πρβλ. την προαναφερόμενη απόφαση 2006/422/ΕΚ).

([2]) Τεχνικό παράρτημα, σ. 45.

([3]) Τεχνικό παράρτημα, σ. 67-68.

([4]) Έκθεση του 2005, σ. 9.

([5]) Τεχνικό παράρτημα, σ. 17.

([6]) SEC(2006) 1709 της 10.1.2007 «Συνοδευτικό έγγραφο της ανακοίνωσης της Επιτροπής στο Συμβούλιο και στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο: Προοπτικές για την εσωτερική αγορά αερίου και ηλεκτρικής ενέργειας — Έκθεση εφαρμογής, COM(2006) 841 τελικό». Στο εξής, τα έγγραφα αυτά θα αναφέρονται, αντιστοίχως, ως «Έγγραφο των υπηρεσιών του 2007» και «Ανακοίνωση του 2007».

([7]) Έγγραφο των υπηρεσιών του 2007, σ. 158.

([8]) Τεχνικό παράρτημα, σ. 124.

IV. **Συμπεράσματα**

(18) Λαμβάνοντας υπόψη τους παράγοντες που εξετάζονται στις αιτιολογικές σκέψεις 8 έως 17, ο όρος της άμεσης έκθεσης στον ανταγωνισμό, που ορίζεται στο άρθρο 30 παράγραφος 1 της οδηγίας 2004/17/ΕΚ πρέπει να θεωρηθεί ότι πληρούται όσον αφορά την παραγωγή και τη (χονδρική και λιανική) πώληση ηλεκτρικής ενέργειας στη Σουηδία.

(19) Συν τοις άλλοις, δεδομένου ότι θεωρείται ότι πληρούται η προϋπόθεση της χωρίς περιορισμό πρόσβασης στην αγορά, η οδηγία 2004/17/ΕΚ δεν θα πρέπει να εφαρμόζεται όταν οι αναθέτουσες αρχές συνάπτουν συμβάσεις που έχουν σκοπό να επιτρέψουν την ηλεκτροπαραγωγή ή τη (χονδρική και λιανική) πώληση ηλεκτρικής ενέργειας στη Σουηδία, ούτε όταν διοργανώνουν διαγωνισμούς μελετών για την άσκηση των εν λόγω δραστηριοτήτων στη Σουηδία.

(20) Η παρούσα απόφαση βασίζεται στη νομική και πραγματική κατάσταση κατά τον Ιούνιο έως τον Αύγουστο του 2006, όπως αυτή προκύπτει από τις πληροφορίες οι οποίες υποβλήθηκαν από το Βασίλειο της Σουηδίας, την έκθεση του 2005 και το τεχνικό της παράρτημα, την ανακοίνωση του 2007 και το έγγραφο των υπηρεσιών του 2007, καθώς και από την τελική έκθεση. Είναι δυνατό να αναθεωρηθεί, εφόσον, λόγω σημαντικών μεταβολών στη νομική ή πραγματική κατάσταση, κριθεί ότι δεν πληρούνται πλέον οι όροι για την εφαρμογή του άρθρου 30 παράγραφος 1 της οδηγίας 2004/17/ΕΚ,

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΑΠΟΦΑΣΗ:

Άρθρο 1

Η οδηγία 2004/17/ΕΚ δεν εφαρμόζεται στις συμβάσεις που συνάπτονται από τους αναθέτοντες φορείς με σκοπό την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας ή την πώληση ηλεκτρικής ενέργειας στη Σουηδία.

Άρθρο 2

Η παρούσα απόφαση απευθύνεται στο Βασίλειο της Σουηδίας.

Βρυξέλλες, 29 Οκτωβρίου 2007.

Για την Επιτροπή
Charlie McCREEVY
Μέλος της Επιτροπής